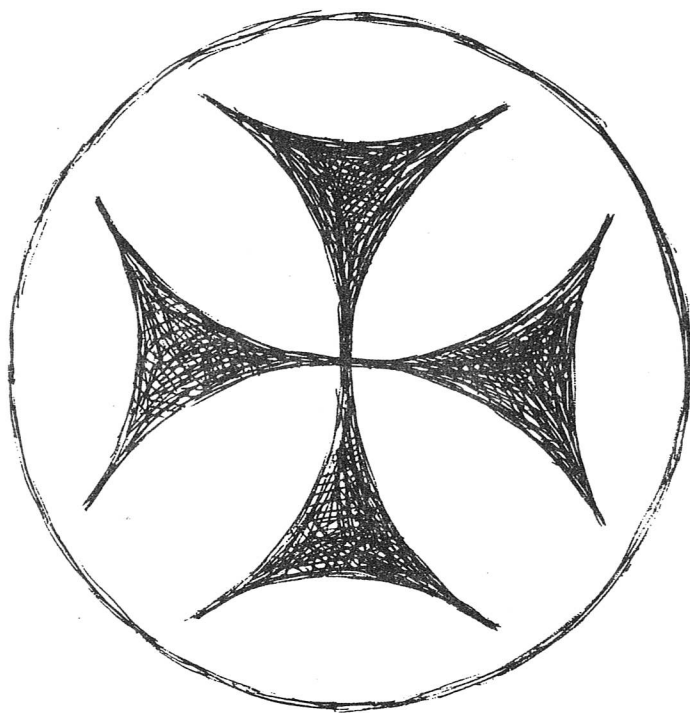

RE-FORMATIO

4/1976

INDVIELSESKORS
Tegning af Knud Nørholm 1976

VORT HÅB OG VOR TRØST

Prædiken til 16. s. e. trinitatis over Johs. 11, 19-45

AF PASTOR BØRGE RIISGAARD, HARBOØRE

I. Vor korte dag:

EN yngre mand sagde for mange år tilbage til mig: I kirken taler man altid om synd og død og den slags triste ting. Hvorfor i grunden? Den samme anklage kunde han have rettet mod salmebogen, hvor synd og død næsten kunde siges at endevendes i een uendelighed. Hvorfor dog kredse om disse triste emner? Vi kan hertil kun svare, at det jo ikke er kirken med dens salmebog, som har opfundet synd og død; nej, kirkens tale og salmebogens sang om disse ting svarer til livet selv. Synd og død er realiteter, som møder os i vort liv, og som vi derfor tvinges til at tage op.

Beskæftigelsen hermed betyder slet ikke, at vi bagtaler livet og forbander selve vor livsdag. Sang vi ikke lige: "O, at jeg tør favne dig, skære dag, kalde dig med navne, min sjæls behag, alle gode navne, som bedst jeg ved: Moder, søster, elskte: min kærlighed!"

Vor dag er virkelig den skære, den rene og fine dag, som gemmer sig i de gode navne. Moder: det er vort hjem, barnets hjem på jord, hvor det, selv nu, er som at leve i Guds paradis. Søster: Det er alle de mennesker, vi er knyttet naturligt til, og som i første række udgør vor verden. Elskte: det er den eller det, som vi bindes til med kærlighedens bånd, og som alligevel er med til at frigøre vort menneske; den og det, vi modtager livet sammen med, og som vi bringer vort liv til.

Jo, dagen er skær, som en skøn skærsommerdag; men den er dog skør. Den er kort og varer ikke ved, den løber hastigt, den har sin grænse. Fuldstændig af lyksaligheder er den, sommetider i en sådan grad, at man slet ikke fatter det; men alligevel er den altid et liv til døden.

Vi ved det, fra vi var ganske små. Med forbavselse mødte vi døden den første gang; du stod med en lille, køn fugl i din hånd; du kunde ikke forstå, at den føltes kold, at den ikke længere kunde svinge sig til vejrs og løfte sin sang mod himlen. Som ung kendte du denne mærkelige dødslængsel, som til tider kunde dukke op i sindet og løfte dig op over dagligdagens trivialiteter. Den unges dødslængsel kan vel kun forklares som en længsel efter det fuldkomne, som du aner, og du ved, at her på jorden er det umuligt at realisere det; derfor rækker du dig frem gennem en længsel på den anden side døden, hvor du kan vågne befriende op. Og når du ikke længere er ung, når du hører til blandt de voksne, hvad enten det er i de bedste eller de sene år, mærker du dødsangsten, som klemmer hjertet. Du elsker livet, for du ved, at det er værd at elske. Men du elsker også dig selv, og derfor er du angst for ikke at nå det hele, ræd for at skule miste, slippe, rives bort og forsvinde.

"At sige verden ret farvel i livets gry og livets kvæld er lige tungt at nemme; det lærtes aldrig her på jord" for

"... vi alle ser med gru vort timeglas udrundet".

II. Vor sorte dag:

Evangeliet fører os til Bethania, en lille bjerglandsby uden for Jerusalem. Her fandt Jesus ved flere lejligheder sit gæstehjem, når han havde ærinde i hovedstaden. Her boede de to hjælpssomme søstre, Martha og Maria, sammen med deres broder, Lazarus, som vi kan forstå, var Jesu ven. I Bethania var der et lykkeligt, åbent og kærligt

hjem, hvor man vidste at favne den skære dag.

Men den skære dag blev den sorte dag. Først kom der sygdom; den tog siden en alvorlig vending, og en aldeles uventet afslutning indtraf til sidst. Døden gæstede et lykkeligt hjem, for mørkede den ellers så lyse dag, og lod det ende med et mørke, det ikke var til at se igennem.

Vi er en sådan lykkelig familie, der har en skøn dag. Men en skønne dag vil det alligevel sortne også for os. Så er det ikke længere en fin talemåde, at vi er en væren til døden. Nej, så opleves og erfares det, hvor rystende og smerteligt det er, når dødens bølge ruller op på livets kyst og tager noget af vort livsland med sig. Det sortner for øjet, og det knuger hjertet.

III. Den yderste dag:

Det hænder, at vi ønsker hinanden mange gode år. Du har mange dage for dig, siger vi til trøst og glæde. Men langt ude i horisonten står, ikke den lyse nat, som lover dag, men den sidste, yderste dag, som varslar den nat, som skal komme.

Den sidste dag – for mange betyder det en konstatering af, at det med livet jo ikke kan vare ved. Det er ganske vist særdeles trist og næsten uudholdeligt, men punktum bliver der nu engang altid sat. Engang er du også færdig; din finale bliver måske strålende, men finale betyder også slut på løbet, om kort eller langt.

Den sidste dag står der langt ude, synes det, men den er der, og derfor må du skynde dig at leve dine dage. Den sidste dag kan forstærke din brændende livstørst og fremkalde en næsten uudslukkelig livstrang. Dine dage udgøres af en aldrig trættende livshet: Skynd dig at leve, mens du lever, for engang kan du ikke nå det!

Den yderste dag – for nogle betyder det stadigt et håb, som trodsrer døden. Den yderste dag, ja, det er Guds dom over alt menneskeligt, men siden da også opstandelse, gensyn med vore kæ-

re, fuldendelse af livet.

Andre vil hertil sige: lad de kristelige om det! For os er den yderste dag det evige kredsløb, den fortsatte slægt, et udødeligt navn, en konstant menneskelig udvikling.

Men den yderste dag er noget meget fjernt og tåget; næsten uvirkelig er den. Ganske vist vil den komme. Men alligevel: angår den i grunden os?

IV. Den signede dag:

Med beretningen om Lazarus, som Jesus rejser til liv, lyder der til os et ord om "den signede dag". Ind i vor dødsmærkede dag lyder et ord om een, der lever, har liv i sig, rækker liv til andre – og det vel at mærke et liv, som ingen død kan true og gøre det af med, fordi det er eet med den kærlighed, som altid har været og aldrig hører op.

Vi kan ikke bevise dette liv, som må siges at ligge hinsides alle vore menneskelige perspektiver. Vi er ikke i stand til at demonstrere det ved hjælp af Lazarus hverken her eller i TV. Han døde jo også siden, fik igen sin grav.

Men Johannesevangeliet lever blandt os; det står for os som et forunderligt vidnesbyrd om, at hvor Jesus er, er livet, som ikke kan eller skal dø; et liv, der ikke er kondi, men Ånd. Johannesevangeliet er en skildring og forkyndelse af, hvorledes Jesus virker for mennesket ved at rejse livstegn blandt mennesker. Han skænker glædens vin; fylder et forvirret menneskehjerte med livsstrømme; han genrejser et handicappet menneske og mætter folkeskaren, som trues af sult; han giver den blindfødte syn for både menneskebørn og Menneskesønnen, og han kalder, med Lazarus, det helt og holdent døde og dødelige menneske ind i Guds gode, evige liv.

Hvordan er det muligt? Kun under den forudsætning, som da også er evangeliets budskab, at Jesus selv er Guds store livstegn i dødens verden. Fordi Gud vil rejse, ja, har rejst ham

i kraft, ejer han Guds livs kraft og kan meddele den til en ellers dødelig. Jesus både er en frugt af Guds Ånd og et frø af Guds Ånd i os.

Hvordan bliver det noget virkeligt for os? Jesus som opstandelsen og livet; Jesus som Guds Ånd, livets nærvær, forbliven og bevaren, møder os i livstegnene, som Herren selv har sat i vort liv som tegn på sit.

Du er i dåben sat ind i Guds liv ved Jesus. Ordet kalder dig til Guds sande og dit virkelige liv. Og nadveren rejser Åndens liv i dødens verden og krop.

Jesus løftede sine øjne og takkede. Løft du dine øjne til Ham som livsteg-

net – og tak for Livet. Ja mere, løft jeres hjerter, gå med jeres liv ind i hans takkebøn. Nadveren – Jesu egen tak og gave – gemmer på den signede dag.

Jeg var som I af støv og jord, og al min glans er af Guds Ord. Guds Ord for jer og lyder på: Som jeg opstod, skal I opstå.

O Jesus! ja, det er din røst, vær altid du vort håb og trøst! I dig vi se, med Åndens sans, vort lys, vort liv, vor sol, vor glans.

Amen.

KOMMENTAR

NÅR LIVET GÅR FORUD FOR PARAGRAFFERNE

AF PASTOR THEODOR KÜHL, LØJT KIRKEBY

EN biskop har bemyndiget en lægmand til at forrette dåb og uddele nadver i en bestemt kirke.

Bemyndigelse til at forrette dåb er overflødig, da lægmænd i kristenheden altid har kunnet udføre gyldig dåb, når den udføres i forståelse med det kirkelige embede og omgående indberettes hertil.

Derimod kender den gamle Kirke intet til lægmandsforvaltning af nadveren. Heller ikke de lutherske Kirke. Luther skriver i de Smalkaldiske Artikler: "Således absolverer i casus necessitatis også en lægmand". Hvad casus necessitatis (nødsfald) er, forklarer han ved at minde om Augustins historie om de to skibbrudne alene i et skib. Den ene er endnu kun katekumen og altså udøbt. Nu døber kammeraten ham, og den nydøbte absolverer derpå den anden.

Er her nu tale om vejledning for skibbrudne sømænd eller andre nødstedte, sådan som Luther og Augustin taler om? Nej, sømændene er sandelig kommet godt i land og sidder trygt

bænkede i Sømandskirken i Gøteborg, som vrimler med præster, ganske vist svensktalende. Alligevel vil man give det udseende af, at der foreligger nødsfald. Det er åbenbart livsfarligt at strande i Gøteborg!

Nødvendigheden af at udvirke en kongelig resolution viser klart, at her er brud med god, gammel kirkeorden. Men man bedes bemærke, at denne resolution slutter med ordene: – når ganske særlige omstændigheder taler derfor. Biskop og bestyrelse må altså anse danskes ophold i Gøteborg som noget ganske ekstraordinært og livsfarligt.

Bestyrelsen for Dansk Sømandskirke slutter meget patetisk med at udtrykke taknemlighed for forståelsen for, at livet går forud for paragrafferne.

Ja, det lyder både dybsindigt og ædelt, indtil det går op for en, at her er livet national magelighed og sakrament-misbrug, og paragrafferne belæring og vejledning fra Augustin, Luther og andre gode kirkemænd.

BRUG OG MISBRUG AF KIRKER

AF PASTOR C. B. HANSEN, ÅLBORG

ANDEN blæser som bekendt, hvorhen den vil, og Gud bør tilbendes i ånd og sandhed. Deraf har den herskende teologi i vor kirke stakåndet draget den forhastede slutning, at en kirke i sig selv ikke kan være et helligt sted men kun er det, når ordet lyder og de hellige handlinger foregår. (Jfr. til det følgende mit foredrag "Hellige tider, hellige steder og helgener", Re-formatio 1966 nr. 6/7). Men ingen teologi kan dog forhindre, at det hellige klæber ved huset mere og mere og også vil sætte et synligt og håndgribeligt præg på dets udformning, hvis det ikke allerede har gjort det fra begyndelsen. Huset helliges, jo mere det bruges ret, som det også kan vanhelliges, jo mere den onde ånd gennem kættersk prædiken og vrang gudstjenester forhindrer Helligånden i at virke på stedet.

Ritualerne giver os ofte den hele sandhed, hvor tidspræget teologi beklipper den. I vort kirkeindvielsesritual fra 1898 siger biskoppen: "Så indvi-er jeg da på mit embedes vegne dette hus i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Jeg helliger og afsondrer dette rum fra verdens larm og fra al verdslig handel, til at Guds navn skal bo deri, at her skal være et Guds hus og en forgård til Himlene Og hermed overgiver jeg nu dette Herren indviende hus til Guds ords beskikkede tjenere og til denne menigheds kristelige brug og omsorg."

Med disse ord forvises verdens larm og al verdslig handel fra det rum, der skal være mødestedet for mennesker og noget, der kommer fra en anden verden.

Intet er så afslørende som arkitektur. Et gudshus er anderledes udformet end en ormegård (et terrarium). Efter den russiske revolution fik man først den kommunistiske terrarie-byg-

gestil, men den udskiftedes hurtigt, efter at en ny overklasse var opstået, med en prangende og vulgær efterligning af borgerlig pyntelighed. Men begge dele står i grell kontrast til de russiske kirker, der i deres overjordiske skønhed ser ud, som om de svæver i luften og kun lige rører ved jorden, som var de lige dalet ned fra himlen. I andre ortodokse kirker er det mere afsondretheden fra verden, der søges bragt til udtryk, ligesom i den romanske kirkestil. De gotiske kirker derimod står fast plantede på jorden for derfra at stræbe opad.

De, der ikke rigtig ved, hvad de skal stille op med Faderen, Sønnen og den Ånd, der er med dem begge, og heller ikke agter på Guds ords beskikkede tjenere, kan jo gå forskellige veje. I Rusland har man ladet de ufattelige skønhedsværdier forfalde gennem 50 år, hvor man ikke straks havde jævnet dem med jorden. Andetsteds har man bygget nye kirker – ofte i ormegårdsstil – forsynede med alverdens tilbygninger og faciliteter. Så får verdens larm og verdslig handel dog en chance. Mere ville det dog batte, om man for at følge med tiden kunne "liberalisere" brugen af kirkerne ved at anvende selve kirkerummet "til forskellige formål, der ligger uden for det rent kirkelige, f. eks. afholdelse af koncerter, udstillinger, foredragsvirksomhed m. m." (Citat af en skrivelse af 7. maj 1974 fra Københavns magistrat til Kirkeministeriet). Kirkeministeriets egen strukturkommission havde jo selv foreslået reglerne for kirkers brug ændret, således at der ikke mere skulle være nogen principiel hindring for udøvelse af almindelig kulturel aktivitet i kirkerne.

I dagspressen møder man ofte forslag både fra bevidst ukirkeliges side og fra en vis slags kirkelige, om at an-

vende kirkerne som kulturhuse for alle slags kulturelle aktiviteter, såsom teater, beat, musik, folkedans m. m., til alle former for vækkelse og til offentlige diskussionsmøder om politik og samfundsspørgsmål. Ak ja, allerede Johs. V. Jensen kom for mange år siden i en kronik i Social-Demokraten ind på den tanke, at kirkerne egentlig ikke var Kirkens, men folkets huse – kulturhuse.

I 1973 fik biskop K. C. Holm af Kirkeministeriet den opgave at nedsætte et udvalg, som skulle udarbejde forslag til en liberalisering af lovbestemmelserne om kirkers brug. Det har nu udsendt en Betænkning vedrørende Lov om Kirkers Brug, Sognebåndsløsning m. m. I mange måder er den en fornuftig a jour-føring og videreførelse af hidtidig praksis og over for anvendelse af kirkerummet til ikke-kirkelige formål stiller man sig meget forbeholden, især hvor det drejer sig om kirker, der har tilbygninger med faciliteter, hvortil pleje af verdslige aktiviteter kan henvises. Der må ikke foretages noget, som strider mod kirkerummets særlige karakter. Ikke blot menighedsråd men også biskoppen som stiftets øverste tilsynsmyndighed skal tage stilling til, hvad der kan passere. Hvad specielt kirkekoncerter angår, indskræpes foruden hensynet til den kunstneriske lodighed, at musikken bør have en vis kirkelig eller dog seriøs karakter, omend skønnets i så henseende kan være svingende og med tiden skiftende, og særlige hensyn kan spille ind til stedlige forhold og til tidspunkterne for afholdelsen af koncerterne.

De fleste har vel set TV-diskussionen i Esbjerg om verdslig brug af kirker eller hørt om den. Om hovedparten af det tavse flertals mening om diskussionsindlæggene kan der ikke her ske tvivl. Der er næppe grund til at slå den store alarm nu. Foreløbig vil der kun komme små bukser af dette skind. Foreløbig bliver kirkerne ikke gjort til en ramme om larmende lyd-

møg og kulturel tidsspil og emsige middelmådigheders problemdebatter om at "komme-hinanden-ved-og-ikke-kunne-lade-hinanden-i-fred" i vor alles i forvejen mer end fortravlede tilværelse. Endnu er mennesket stort set fredet på det hellige sted, der jo altid har været asyl, tilflugtssted.

Tanken om at liberalisere kirkers brug må dels udspringe af udenforstående og uforståendes mening om, at der foregår for lidt i kirkerne i forhold til deres bekestelighed for samfundet, dels af andres ønske om at opbygge den såkaldte berøringsflade mellem religion og folkeliv. Sådan må det jo se ud for dem, der ikke har indset, at mødet i kirken med den anden verden jo netop frigør og beriger menneskelivet og kaster nyt lys over alle dets folkelige forgreninger, så at man kommer til at "lykkes og trives, styrkes, oplives" og til at "vokse i kræfter". Det er mere livsnært end det tilfældige tidsfordriv, man kalder kulturel aktivitet. Og hvad den sociale og politiske problemdebat angår, afføder den jo kun trivialiteter, hvor drivkraften til den ikke er det som gives ovenfra. Ønsker man endelig kirkerne brugt mere, kan man jo selv begynde med at bruge dem til deres formål og hente velsignelse derved – samt arbejde for at få genindført hverdagens bedegudstjenester.

Kirkers brug til andet end gudstjenester er imidlertid ikke noget nyt. I middelalderen har vore landsbykirker sikkert tjent som mødesteder for befolkningen i særlige tilfælde. Man ved bare ikke noget bestemt derom. Men at kirkerne har været tilflugtssteder, ja befæstninger for sognets beboere i krige og usikre tider, bærer i hvert fald vore rundkirker tydeligt vidnesbyrd om. Så sent som i revolutionsåret 1848-49 holdt i Tyskland den nationalforsamling, der forsøgte at lave en forfatning for hele riget, sine møder i Pauluskirken i Frankfurt. Hvad var kirkerne i rationalismens tid? Mere foredragssale for "oplysning" end

kultsteder. I Tyskland nedrev man i de tider hundredevis af kirker af uvurderlig kunstnerisk og kulturel værdi. En skønhedsåbenbaring som valfartskirken Vierzehnheiligen i Franken reddedes kun i sidste øjeblik på grund af almuens modstand.

Tidligere var kirkers brug til forskellige formål ikke noget problem, af den simple grund, at samfundet som helhed og Kirken bestod af de samme mennesker. Derfor kunne alt, der tjente til at værne om eller fremme borgersamfundet, anskues som et kirkeligt anliggende. Nu hvor Kirke og samfund er gledet fra hinanden i vid udstrækning, dukker problemet op af den gabende kløft. De kirkefremmede udenfor og de emsige inden for Kirken får så den idé, at der må findes på noget

fornuftigt, interessant og fornøjeligt at bruge disse dyre huse til. Gider man ikke mere bruge dem ret som begehuse, kan man jo passende lave dem om til tumlepladser for hel- og halv-studerede røvere. Det kan være galt nok. Men værre var det, om man skulle deles og skiftevis bruge dem til det ene og det andet, således at huset den ene time helligedes ved brug og den anden vanhelligedes ved misbrug. Det ville i tidens løb uvægerlig afsætte sig i stedets arkitektur og udsmykning, så at slutresultatet ville blive et jammerligt og kaotisk tabernakel, et hus forladt af Gud og overladt til os selv, Matth. 23, 38. Ånden, der blæser, hvilken den vil, måtte så blæse til nye steder for der at finde nye mennesker, villige til at tilbede i ånd og sandhed.

VIRRING-KONVENTET 1976

AF PASTOR OLE SKJERBÆK MADSEN, KØBENHAVN

DET var første gang, jeg deltog i det højkirkelige konvent i Virring, og jeg skal her på opfordring prøve at formidle noget af det, vi oplevede på konventet, til Re-formatios læsere.

FOREDRAG OG DRØFTELSE

Det var kirkens embede, som var i fokus både i foredrag og drøftelser – ja, vel også i gudstjenesterne. Det var dog særligt bispeembedet, der behandlede, fordi dette embede som "enhedens og økumenicitetens embede" er forpligtet på de apostolske ordninger. I den nuværende situation, hvor embedet trues af en udhuling ved en revision af bispevielsesritualet, må det være vigtigt at give biskopperne mod til at udøve deres tjeneste; de trænger til opmuntring, ligesom også vi trænger til opmuntring og støtte som præster.

Vi trænger til biskopper, som holder fast ved det syn på ordinationen, som var enegældende frem til 1948, hvorfor da også debatten om en bispeviet ordinator atter var oppe til drøftelse. Dette må være en nødvendighed, hvis det apostolske syn på embedet skal bevares indenfor Folkekirken. For at der ikke skal ske en udglidning bort fra det traditionelle embede i højere grad end nu, må ritualerne bibeholdes uændrede og uforkortede, for som det blev udtrykt: "Kirken har sin frihed i sine ritualer". Altså hvis vore bisper holdes fast på og selv holder fast ved deres ordination efter nugældende ritual, har de en sikkerhed mod ethvert overgreb mod det nedarvede embede fra kirkeministeriet og en misforstået opfattelse og udøvelse af demokrati ("demokratisme") på kirkens område. I den nuværende situation er det at be-

vare ritualer i sin ordlyd at holde en bestemt embedsforståelse i hævd. Dette gælder både bispe- og præsteembedet, idet vielsens grundlæggende handling: bøn og håndspålgelse netop forklarer og forstås udfra hele ritualer med dets bønner og tekstlæsninger. Præsten er efter ritualer indehaver af det apostoliske prædikeembede og varetager derfor den offentlige evangelieforkyndelse og sakramenternes forvaltning til legemets opbyggelse. Dette er en Ordets tjeneste, som også hører med til bispeembedet; der skal dog ved biskoppens indsættelse en særlig vielse til, da biskoppen ikke alene har denne Ordets tjeneste, men også har en tilsynstjeneste og en økumenisk tjeneste i samtale med andre trossamfund eller i strid med vranglærere. Det er derfor bispens pligt at hævde sit embede i lidelse for at styrke kirken.

Alt dette var meget vigtigt, og dog var det først i konventets sidste foredrag, at der kom nogle frugtbare tanker frem om embedets plads midt i Guds folks mange tjenester. Der vil efter min mening aldrig blive en kirkeleg fornyelse, hvis ikke embedets struktur og funktion gennemtænkes udfra menighedens væsen; ved konventet synes man at gå den anden vej: at gennemtænke menighedens væsen udfra det klassiske embede. Vi må imidlertid spørge: hvad er de apostoliske ordninger vedrørende menighedens liv og vækst, og hvordan udøves medlemmernes tjenester bedst; hvilke ledelsesfunktioner er givet menigheden i dens vækst frem mod det mål, da den rummer Kristi fylde?

I konventets sidste foredrag, som kan læses i Re-formatio 2-3/1976 s. 34, blev det fremhævet, at der er en ledelsestjeneste i menigheden, men lederen er "ikke den, der varetager alle menighedens funktioner, men han fører tilsyn med menighedens forskellige aktiviteter og giver disse ny inspiration og integrerer de forskellige grupper i kirkens helhed ..." I disse

tanker er der en ansats til fornyelse, som ikke sker oppefra, idet man begynder med hierarkiets spids, men i stedet ser det klassiske embede i lyset af menighedens funktioner. Det er altså opgaven i fremtiden at koncentrere sig om at gøre vore gudstjeneste- og menighedsrådedeltagere eller snarere: prædiken- og foredragslyttere til en virkelig menighed med et sådant fællesskab, at det enkelte lem får frihed til at varetage sin del af Kristi legemes præstetjeneste.

Det bliver derfor helt afgørende at overveje f. eks. 1. Kor. 12 og de forskellige nådegaver, embeder og tjenester, og spørge, hvordan udfoldes dette i menighedens liv. Men det må også undersøges, hvad det betyder, at Ef. 4, 7-13 læses som epistel ved præstevielsen, og at der hentydes til dette afsnit i bønner efter intimationstalen. Det fremhæves, at Jesus har givet os nogle som apostle, andre som profeter, andre som evangelister, andre som hyrder og lærere. Præsteembedet rummer altså en række forskellige funktioner, men kommer disse til udtryk i menighedens ledelse eller kan de overhovedet komme til udtryk med mindre embedet differentieres, så at én person ikke udøver mere end den ene tjeneste, han er kaldet til og har fået nådegaver til at bestride?

Jeg savnede ved konventet en sådan grundlæggende drøftelse af embedet og tjenesterne i menigheden, fordi det er ukærligt blot at være forenede i at fordømme kvindelige "præster" (det være sig nok så ubibelsk) uden virkelig at pege på en omstrukturering af menighedens funktioner, således at ledelsembetet differentieres og de forskellige tjenester genskabes. Hvis ikke dette er med, har man ikke et alternativ til den stive ordning, som gør, at kvinder for at have en fuldtidstjeneste i menighedens liv, må søge et embede, som ikke er deres, netop fordi præsteembedet har opsuget al aktivitet og enhver tjeneste i sig.

*

GUDSTJENESTERNE

Det var naturligvis en stor oplevelse at deltage i konventets gudstjenesteliv: messer og tidebønner. Her var en mægtig udfoldelse af pragt og en gudommelig vellugt, der nok kunne lade os ane lidt af herligheden i Guds rige. Det var dejligt at fejre en sådan gudstjeneste, hvor meget af den fælleskirkelige tradition er bevaret også til brug i dansk gudstjenesteliv. I denne gudstjenesteform ligger en kim, som, hvis den får lov at vokse i menighederne, vil føre os nærmere til kirkens enhed. I den sammenhæng kunne man pege på, at Kirkernes Verdensråd i dokumentet: One Baptism, One Eucharist and One Mutually Recognized Ministry. Faith and Order Paper No 73. Geneva 1975 netop henviser til den liturgiske bevægelse (the liturgical reform movement), som har bragt kirkerne tættere sammen med hensyn til den måde, hvorpå nadveren fejres. Den liturgiske bevægelses syn havde også her hjemme gjort sig gældende i Prøveritualbogen, men blev underkendt i den nussiddende liturgikommission. Det er en af Høj Kirkelighedens fortjenester, at den fastholder det fælleskirkelige i gudstjenestesyn og -praksis. Det var dejligt at se, hvordan mange præstelige tjenester var indordnet under hinanden ved den store messe i Essenbæk Kirke, men jeg savnede midt i pragten, at lægfolkets forbønstjeneste klart kom til udtryk. Bortset fra Th. Kühls prædiken og Knud Christensens frie bønner i slutningen af tidebønnerne forekommer det mig, at det spontane manglede; uden en virkelig åbenhed og fleksibilitet i gudstjenesten og uden en venten på Herren skal vi ikke forvente "Guds konfirmation af vor forkyndelse" (for nu at bruge et udtryk fra Kühls prædiken). Hvis vi iler fra led til led i guds-

tjenesten og ikke giver mennesker lejlighed til at samle sig om, hvad Gud leder dem til, vil vi ikke se de tegn og nådegaver udfolde sig i gudstjenestelivet, som vil bekræfte, at vi taler sandt, når vi forkynnder, at Jesus lever idag og er den samme igår og idag, ja til evig tid. Med andre ord: jeg savner en levende forbønstjeneste, hvor menighedens medlemmer har lejlighed til at komme frem med sine bønssanlignender, og jeg savner plads til, at profeti fra Gud kan komme til os ud af stilhedens møde med Gud, og jeg savner plads for udfoldelsen af de øvrige nådegaver, som kan konfirmere vor forkyndelse.

HVOR GÅR HØJ KIRKELIGHEDEN HEN? ELLER HVAD ER DENS OPGAVER?

Jeg fornemmer efter Virring-konventet, at der er liv og brydninger i den høj Kirkelige bevægelse, og jeg tror, at dens bibeltroskab og bekendelsestro-skab er af afgørende betydning overfor forfaldstendenser i Folkekirken, men jeg synes også at mærke en manglende inspiration eller evne til at nyformulere og på ny gennemtænke kirkeforståelsen. Derfor kan det være vanskeligt for Høj Kirkeligheden at nå ud over en oppositionsholdning i forhold til den herskende opfattelse og praksis i Folkekirken, men hvis Høj Kirkeligheden vil mere, må den bestemme dagsordenen i den Kirkelige diskussion. Det var Tidehvervs styrke, at de bestemte, hvad der skulle drøftes i den danske kristenhed, og de har sejret, men skal kirken føres tilbage til sin grund må bl. a. Høj Kirkeligheden formå at formulere sit syn så tydeligt og provokerende, at det bestemmer diskussionen de næste 50 år (om verden skulle bestå så længe).

Tak for et inspirerende konvent!

VIN TIL VAND 2

AF PASTOR VAGN HASSELGAARD, SVENSTRUP

I EN skrivelse fra biskop Henrik Christiansen til præsterne i Ålborg stift gør biskoppen opmærksom på, at der i handlen fås "vin, hvorfra alkoholen er uddraget" *). Man forstår på biskoppen, at det er med henblik på fejringen af den hellige nadver, at denne oplysning gives, for han konkluderer, "at hvor præst og menighedsråd er enige derom, kan man uden videre anvende sådan alkoholfri vin ved nadveren". Begrundelsen for den tilladte afvigelse fra kirkens hidtil gældende praksis, som ubrudt går tilbage til Jesu indstiftelse af nadveren skærtorsdag aften, bringes naturligvis også. Det der ligger bag siges at være hensynet "til alkoholikere og til børn og ganske unge".

Til biskoppens skrivelse vil jeg gerne knytte et par kritiske bemærkninger.

Udtrykket "alkoholfri vin" forekommer misvisende. Vin som begreb er jo netop karakteriseret ved et vist indhold af alkohol, hvorimod en alkoholfri drik, fremstillet på druer, på dansk må hedde druesaft. Og hvis det virkelig skulle være tilfældet – Herren forbyde det – at der findes "vin, hvorfra alkoholen er uddraget" er hertil kun at sige, at pågældende vin er blevet udsat for en utilstedelig mishandling, stridende på det groveste mod vinens natur. Et produkt af den art kunne hverken min kone eller jeg drømme om at sætte på bordet for vore gæster, hverken under navn af vin eller nogen som helst anden betegnelse.

Men hertil kommer, at det iøvrigt må findes uheldigt, at biskoppen giver tilladelse til brug af "alkoholfri vin" – specielt ved nadveren. Der gemmer sig her en skjult kritik af vor Herre selv. Biskoppen er tilsynsmand i kirken. Foruden at ordinere mænd til præster er hans opgave at tilse, at alt i

kirken går sømmeligt til, og til det sømmelige hører for sakramenternes vedkommende, at de forvaltes nøje efter Herrens egen indstiftelse. Dette sidste anfægter Henrik Christiansen med sin skrivelse om altervinen. Den biskoppelige tankegang må være følgende: Da vor Herre indstiftede nadveren og valgte brød og vin til nadverelementer, overså han desværre problemet med det stigende antal alkoholikere i Danmark anno 1976. Nu kommer jeg, biskoppen i Ålborg, og hjælper ham til rette: Herre, husk det nu, ikke vin, men "alkoholfri vin"! – Jamen, kan det da virkelig være i ramme alvor, at biskoppen nu vil have os til at gøre vin til vand, skønt Herren gjorde vand til vin? Eller har biskoppen ganske glemt, at det hører med til både de jordiske glæder og de himmelske, at vi i samfund med Herren skal drikke vintræets frugt?

Endvidere må biskoppens skrivelse efter min mening også fremkalde ubehag hos dem af vore medborgere sagen

----- Fortsættes side 71

*) Biskoppen i Århus siger i en lignende skrivelse: "Det er fra lægeside bekræftet, at patienter, som er under afvænnning fra alkohol, i nogle tilfælde kan få behandlingen ødelagt ved selv det mindste kvantum spiritus". Og biskoppen fortsætter: "Jeg finder det derfor helt rigtigt, at vi ved menighedens gudstjeneste undgår at give medkristne "anledning til fald". Det stemmer med Biblens råd om at tage hensyn til de svage, se Romerbrevet kap. 14". Til slut henstilles det, "at spørgsmålet drøftes ved kommende menighedsrådsmøde i de sogne, hvor man finder ændring ønskelig af medmeneskelige grunde".

Red.

FORSLAG TIL SALMEVALG

AF PASTOR POUL ULSDAL, HEMMET

O MSTÅENDE er et let korrigeret forslag, der var trykt i Re-formatio 1961/62. Et udvalg havde sendt mig forslag, som jeg derefter frit benyttede og arbejdede sammen med mine egne forslag.

Det særlige ved forslaget er: at benytte som udgangspunkt messens gamle salmeled, hvor hvert led har sin særlige funktion. Det er et bevidst forsøg på at undgå, at alle salmerne skal understrege præstens prædiken, så man nærmest synger en række salmer oven i hinanden, der den enkelte søndag kan sige næsten det samme. – Gradientsalmerne er mere eller mindre konsekvent halleluja-salmer, når der synges halleluja i kirkeåret. – Offertoriesalmen er oftest den mest subjektive salme, der udtrykker vort svar, troens svar, d. v. s. vor overgivelse, vort "offer", vort takoffer til den Gud, hvis ord vi nu har hørt. – Communio er den salme, der synges under nadveruddelingen. Det er oftest blot en kirke-salme, en lovprisning af, at "midt iblandt os er Guds rige". Under tiden kan det også være en af dagens tekst-salmer, der kan få en rig mening på det sted uden der at virke blot som en gentagelse af bibelordet og den efterfølgende prædiken.

Prædiken-salmen er den 3. salme – den eneste, der oprindeligt ikke hører til messens salmer. Ifølge "den lille grønne", Foreløbige ændringer i ritu-

al- og alterbog af 1973, kan denne salme udelades. På en unødvendig måde skiller den læsningen af de to altertekster fra den påfølgende prædiken. Vi er nogle, der allerede år tilbage har udeladt den 3. læsning også i højmessen, – det, der nu er blevet officielt tilladt. Vi læser begge teksterne fra alteret, så disse ikke længere blot er et stykke "ceremoniel"; dermed kan vi også inddrage epistlen i dagens prædiken meget bedre end før. Denne 3. salme er vi altså nogle, der ikke bruger mere. I stedet har vi det sungne credo eller det reciterede credo efterfulgt af "Lad verden ej"; i det sidste tilfælde er der altså eet fast salmevers på 3. salmes plads!

Egentlig er jeg ked af, at jeg ikke har haft tid til en grundig revision af dette forslag; men jeg bruger det selv meget og går stadig helt ind for dets principper. Det står enhver frit at arbejde videre med salmevalget ud fra dette princip: at hver messe har sine bestemte salmer – eller typer af salmer.

Endelig gøres der opmærksom på, at det kun er højmessens salmer, der her er tale om. I de prædike-gudstjenester, som de fleste af os med to kirker har hveranden gang, kan vi være mere frit stillede og måske udnytte salmebogen lidt kraftigere. Introitus-salmen kan stadig stå fast; men der er f. eks. ingen grund til her absolut at bruge halleluja-salmer.

FORSLAG TIL SALMEVALG

	Introitus	Graduale	Præd.s.	Offertor.	Communio	Udg.salme
1.s.i Adv.	66	59, 61	68	71, 67, 72	73	382
2.s.i Adv.	232	66	257	529, 546	228	235
3.s.i Adv.	60	66	349	72	62	74
4.s.i Adv.	74	66	65	73	70	75
Juleaften	76	99		109		111
1.Juledag	82	85, 367 v.2	89	78	98	97
	81	84	91	86	101	
	88	90 v.7	96	95		
2.Juledag	105	96	107	102	100	83
Julesønd.	663	83, 90 v.7	93	470	116	389
Nytårsd.	664, 668	47	667	93	112	669
S.e.Nyt.	114	47	384	119	15	670
Hl. 3 K.	113	9 v.13-14	108	314	87	111
1.s.e.h.3k.	121, 360	1	268	120	286	412
2.s.e.h.3k.	26	1	258	125	586, 429	456
3.s.e.h.3k.	2	1	137	48	429	549
4.s.e.h.3k.	31	1	383	751	129	588
5.s.e.h.3k.	3	1	246	133	135	391
6.s.e.h.3k.	149	1	356	21	425	342
Septuages.	305	55	146	323, 332	279	325
Sexages.	370	55	348, 305	133		441, 575
Fastelavn	339, 150	55	604	586		414
1.s.i Fast.	554	49, 178	226	449, 572	167	574, 559
2.s.i Fast.	340	49, 179	295	138, 551		327
3.s.i Fast.	29, 519	49, 181	296, 132	493, 343		177
Midfaste	30, 42	49, 48	255	610	496	179
Mariæ B.	87	411 v.2	396	63	89	106
Palmes.	150	48, 173	182	156	165	72
Skærtorsd.	152	48, 173	277, 255	417	426	416
Langfred.	168		166, 171	167, 165	ikke messe	184, 183
1.Påsked.	195, 374	190	196, 200	197, 195	193	204
2.Påsked.	208, 198	190	207, 210	211	193	390
1, s. e. P.	209	190	293, 388	212	589	202
2. s. e. P.	205	190	143, 144	496	228	203

	Introitus	Graduale	Præd.s.	Offertor.	Communio	Udg.salme
3. s. e. P.	374	190	250, 366	509, 2		414
Bededag	564, 671		549, 387	439, 750		698 v.4-5
4. s. e. P.	372, 3	190	257	308, 10	251	389
5. s. e. P.	368	190	248	495, 249		224, 285
Kr.Him.	214	215	222, 217	220	213, 227	225
6. s. e. P.	238	215, 221	268	246	249	245, 275
1. Pinsed.	248, 245	240, 243	242	247	239, 278	275
2. Pinsed.	253	240, 243	256	265, 271	278	
Hl.Tref.	360	380	398	54, 276	278	11
1.s.e.Tr.	6	9 v.13-14	601, 597	608, 594	579	285, 588
2.s.e.Tr.	13, 12	69 v.6-7	532	147, 528	279	527, 324
3.s.e.Tr.	674	61 v.8	458, 345	454, 473	288	544
4.s.e.Tr.	368, 682	262	608	595, 602		596, 144
5.s.e.Tr.	276	259 v.1	127 v.6-9	477	277	326
6.s.e.Tr.	350	407 v.5	523, 405	605, 343 v.1-4		342, 334
7.s.e.Tr.	378, 696	425 v.9-10	255	496	209	36
8.s.e.Tr.	289	464 v.1	353, 528	222, 348	281	310, 385
9.s.e.Tr.	381	464 v.4	601	528, 438		357, 527
10.s.e.T.	374, 700	464 v.6	375, 148	471, 274	487	388
11.s.e.T.	3	551 v.5	438, 265	649 v.7-10, 46	417	327
12.s.e.T.	10	407 v.4-5	384	141		333
13.s.e.T.	373	59 v.6-7	260, 255	142	587	325
14.s.e.T.	13	61 v.8	345	6, 54		391
15.s.e.T.	4	9 v.13-14	268	35, 528		698 v.4-5
16.s.e.T.	308, 15	262	263, 130	486, 489		522
17.s.e.T.	378	5 v.6-7	286	147	281	342
18.s.e.T.	222	425 v.9-10	261	600, 608		226, 224
19.s.e.T.	382	495	267	445, 477	387	355
Høstg.tj.	677	12 v.1,9-10	675	687, 11		676
20.s.e.T.	2	425 v.9-10	269, 261	147, 319	288	527, 433
21.s.e.T.	360, 338	361	567, 296	486, 487		331
AlleHel.	661, 13	659	660 v.1-3	610, 640	458	342, 30 v.3-6
22.s.e.T.	624	611 v.7	608	595, 439	544	460
23.s.e.T.	750	465 v.1	265	587, 528		226, 535
24.s.e.T.	679	5 v.6-7	357	479, 562	482	725
25.s.e.T.	370	659	267	229	429	560, 559
26.s.e.T.	375	659	349, 343	337, 598	495	391
27.s.e.T.	395	659	149	54	278	522, 546 v.6

KONVENT FOR KIRKE OG THEOLOGI

på Lustruphave, Bryrup, 21. - 23. november 1976.

Konventets hovedemne: FRELSEN I KRISTUS.

SONDAG DEN 21. NOVEMBER

18.00 Middag.

19.30 Velkomst.

20.00 Sognepræst lic. theol. Helge Haystrup, Østøfte: "Hvorfor måtte Gud blive menneske? - Anselms forsvær for frelseshistoriens fakticitet".

22.00 Aftenbøn.

MANDAG DEN 22. NOVEMBER

8.00 Morgenmad.

8.45 Morgenbøn.

9.00 Sognepræst lic. theol. Søren Ruager, Hald: "Frelse i NT" (bibel-time).

10.00 Theologisk lærer Peter V. Legarth, Århus: "Retfærdighed - dikaiosynæ" (eksegetisk).

12.00 Frokost.

15.00 Sognepræst lic. theol. Jørgen Glenthøj, Borum: "Retfærdighed - dikaiosynæ" (hermeneutisk).

18.00 Middag.

20.00 Frit samvær med samtale og indlæg om at være præster.

TIRSDAG DEN 23. NOVEMBER

7.30 Gudstjeneste i Bryrup kirke.

Skriftetale ved pastor Kr. Friis, Vojens.

8.45 Morgenmad.

9.30 Tre beretninger med samtale:

1. Theologisk lærer Peter V. Legarth, Århus: Beretning fra europæisk theologisk konference i Bruxelles efter Lausanne, emne: "Guds rige".

2. Sognepræst lic. theol. Søren Ruager, Hald: Beretning fra nordisk "Yngre Theolog-konference" i Uppsala: "Den historiske Jesus".

3. Sognepræst lic. theol. Jørgen Glenthøj, Borum: Beretning fra Evangelisk Alliances internatio-

nale theologiske kommissions konsultation på Chrischona, Basel: "Church and Nationhood".

12.00 Frokost.

14.00 Theologisk samtale mellem sognepræst Sv. Boysen, Give og landssekretær, cand. theol. Poul Langagergaard, Århus: "Frelsen i Kristus" og "retfærdiggørelse af tro" i den karismatiske bevægelse.

Stedet: Lustruphave, 8654 Bryrup, tlf. 05 - 75 63 00.

Meget naturskønne omgivelser.

Pris: 95 - 105 kr. pr. døgn. Eneværelse bedes bestilt særskilt.

Mødegebyr: 50 kr. betales på stedet. Fripladser: Der ventes at blive 15 - 20 fripladser for theologiske studenter.

Mødesekretær: Sognepræst Jørgen Bækgaard Thomsen, Rinkenæs præstegård, 6300 Gråsten, tlf. 04 - 65 15 50.

Tilmelding til mødesekretæren senest 15. november 1976.

Konventet er åbent for alle præster og teologer.

Velkommen med ordet:

"Som mønster på sund forkyndelse skal du holde fast ved det, du har hørt af mig, i tro og kærlighed i Kristus Jesus. Bevar ved Helligånden, som bor i os, den skønne skat, der er dig betroet" (2. Tim. 1, 13f).

Jørgen Glenthøj
sognepræst,
lic. theol.

Helge Haystrup
sognepræst,
lic. theol.

Peter V. Legarth
theologisk lærer,
cand. theol.

Dag Monrad Møller
pastor em.,
cand. theol.

Søren Ruager
sognepræst,
lic. theol.

Hartvig Wagner
bibelskoleforst.,
cand. theol.

VIN TIL VAND?

Fortsat fra side 66.

drejer sig om, de alkoholskadede. Jeg skulle i hvert fald som alkoholiker meget have mig frabedt, at biskoppen, foranlediget af min strengt personlige selvskabte plage, tog skridt til at forvanske altervinen. Heller ikke overfor de øvrige altergæster ville jeg føle det ret og rimeligt at pånøde dem et mis-handlet produkt, uværdigt til at bære det hellige. Brød og vin i uforfalsket skikkelse er Guds gode gaver og alene som sådan værdige og tjenlige til at indgå i Guds forløsningsværk som det evige livs brød og frelsens kalk. Herren har gjort alle ting vel. Han vidste også nøje, hvad han gjorde, da han i den nat, da han blev forrådt, tog brødet og kalken med ægte vin og velsignede dem til sin ihukommelse.

Betyder det så, at vi i virkeligheden intet som helst kan gøre for at vise de nævnte befolkningsgrupper særligt hensyn? Jo, der er een eneste ting vi kan. I stedet for at beskytte alkoholikere og børn og ganske unge mod alterets ægte druevin kan vi tro på Herrens kraft, tro på, at den i sakramentet nærværende Herre har kraft og vilje til at lære alle mennesker ret brug af Guds gode gaver. - Giv også mig lov til for en gangs skyld at skære tingene ud i pap. Det jeg mener er, at heller ikke i kirken bør misbrug udelukke ret brug. Det danske folk bør ikke tørlægges af kirken, men oplæres til at spise og drikke til glæde og ikke til fortrydelse - også af vintræets frugt.

Lære det elementært ved Herrens bord.

Og til slut et lille hjertesuk, som jeg umuligt kan være ene om at ønske forståelse for i bispegården i Ålborg. Kunne alterbrødets karakter af rigtigt brød dog ikke blive fremhævet lidt mere for præsten og hans menighed ved, at biskoppen ved henvendelse på rette sted foranledigede oblaterne fremstillet mindst 5 gange så tykke som nu?

De, der fås i handlen, hvor er de skrøbelige og tynde. Første gang konfirmanderne ser dem, tror de, det er pap.

KONSEKVENSERNE

Nogle spørgsmål til biskopperne

AT det var vin - og ikke "alkoholfri vin" - Herren tog ved den hellige nadvers indstiftelse, turde vel være klart for enhver.

At den såkaldte "alkoholfri vin" ikke er vin, men druesaft, kan biskopperne forvisse sig om ved at rette forespørgsel til deres vinhandler, som vel må anerkendes som fagmand.

Som altid når der foretages væsentlige ændringer uden at tingene er ordentlig gennemtænkt, sker der det, at man blot løber ind i nye problemer. Således også her.

Hvad skal de kristne gøre, som nu nogle steder må afholde sig fra at deltage i sognets nadverfejring, fordi de fastholder sakramentets skikkelse uændret?

Hvad skal de kirkegængere gøre, som kommer i kirke et fremmed sted, med den alvorlige usikkerhed, om her nu anvendes vin eller "alkoholfri vin"? Vil man påbyde skiltning i våbenhuset?

Hvad skal den præst gøre, som skal vikariere i et andet sogn, hvor denne ændring er indført, og som ikke kan godtage dette angreb på vinens skikkelse? Vil man pålægge ham at følge stedets skik (uskik)?

Hvis man vil stille ham frit, hvad da med de altergæster, som regner med at modtage "alkoholfri vin"?

Har biskopperne endvidere overvejet mulige økumeniske konsekvenser? Har man rådført sig med de kirker, vi har nadverfællesskab med?

H. C. Christensen

GUDS ORD OG SAKRAMENTERNE

Foredrag på familieejren 1976 på Sundeved-Centret

AF PASTOR J. E. M. HANSEN, HADERSLEV

EN af apostlen, Sankt Peders, formaninger lyder, at gode husholdere skal tjene med den nådegave, de har fået. "Taler nogen, skal han tale som Guds Ord".

Man kan gå ud fra, at apostlen tænkte på forkyndelsen i kirken, men det samme gælder dog nok også et kristent vidnesbyrd.

Hvad vil det da sige: at tale "som Guds Ord"? Sikkert: som Gud ønsker det! Så at sige på Guds vegne. I hvert fald skal det ikke være ens "eget". Peter Schindler oversatte det citerede apostelord således: "tale i overensstemmelse med Guds Ord".

Den nyeste oversættelse - Seidelinernes - lyder: "Har man kald til at tale, skal man tale som Skriften taler". Men, hvis man skal tale som Skriften taler, skal man bestemt også oversætte, hvad der står i Skriften, og dér står altså: "som Guds Ord".

Vi er hermed faktisk midt i den diskussion, som i sidste århundrede var meget livlig: om Skriften er Guds Ord; og om kun Skriften er det!

Stadig er der noget sprængstof i emnet: "Guds Ord og Sakramenterne". Der gøres forskel på "Guds Ord" og Sakramenterne, når der sættes lighedstegn mellem "Guds Ord" og "Skriften".

I Indre Missions sangbog - "Hjemlandstoner" - møder vi emnet. Denne udmærkede sangbog har nemlig et afsnit, der hedder: "Guds Ord og sakramenter". Jeg skal vende tilbage til det.

1817 fejrede man reformationens 300 års jubilæum. Til den lejlighed udsendte Grundtvig en gendigtning af Luthers berømte salme: "Vor Gud han er så fast en borg".

Vældigt begyndte Grundtvig:

"Guds Kirke er saa fast en
Borg,
den staar paa Zions Bjerger!
Kast kun, min Sjæl, paa Gud al
Sorg!

Han er vor Kirke-Værge!"

Ordspillet med "kirkeværge" er næsten genialt, men det mest bemærkelsesværdige er imidlertid, at Grundtvig sagde "Guds Kirke" i stedet for "vor Gud".

Gud kunne føles ophøjet, fjern, men når Hans kirke nævnes, forstås, at Han er nær. I kirken.

Da Grundtvig en tyve år senere udsendte sit "Sangværk", havde han ændret den første linie til:

"Guds Kirke er vor Klippeborg"

Så mindedes man om Jesu ord til Sankt Peder: "På den klippe vil jeg bygge min kirke".

Luthers salme havde fire vers. Det var ikke nok for Grundtvig. Han føjede eet til. Med hans forkærlighed for mange vers, kan det undre, at han nøjedes med eet. Rimeligvis var hans respekt for Luther stor!

Det tilføjede vers er det bekendte:

"Guds Ord, det er vort arvegods"

"Guds Ord" - hvad er det? Ja! i salmen er det Guds løfte om hjælp og bistand. Ellers forstår vi nok "Guds Ord" om alt, hvad Gud har sagt.

Fordi Bibelen omtaler Guds Ord - meddeler dem i skriftlig overlevering - derfor benævnes Bibelen ofte som "Guds Ord". Og derfor er der - eller dog engang var - stor respekt for bogen.

Der sad en dame hos en præst. På hans bord lå en stor sort bog. Hun pe-

gede på den og sagde: "Ja, hr. pastor! hvis det blev fulgt, som står i den bog, var livet skønt!" Dette kunne præsten kun sige ja til, for det var hans kones kokebog.

ORD FRA GUD MED EVIG GYLDIGHED

Man kalder altså Bibelen for "Guds Ord". Så må spørges: er da alt, hvad der står i den, Guds ord?

Hertil vil nogle svare et ubetinget ja, flere vil sige et betinget ja. Adskillige vil sige nej.

Næppe kan menes, at alt er Guds ord. Når en apostel således giver et godt menneskeråd - som f. ex. Paulus til Timotheus: brug lidt vin for din mave - så er dette da vel apostlens egne ord. Ikke Guds.

Men fordi der er en del "privat" - det er jo breve - derfor skal man ikke drage den slutning, at så er alle apostelord altså "private"! Slet ikke, når en apostel påberåber sig, at noget - udtrykkeligt - er fra Gud. Og hvad der er fra Gud, må altid have gyldighed. Også i vor tid. Apostle, evangelister, profeter er mellemmand, men så er deres ord også fra Gud. De taler på Hans vegne.

Når Jesus sagde noget, var det naturligvis et Guds Ord. Men ikke uden videre et Guds Ord til alle. Ofte var det ord til et bestemt menneske i en bestemt situation.

Deraf kan dog sikkert sluttes, at om et andet menneske - måske idag - kommer i en tilsvarende situation, må han lytte til ordet og føle det som talt også til ham idag.

Den, som sidder og læser i Bibelen, kan møde meget, der for ham bliver et Guds Ord. Måske ikke mindst som et trøstende og opmuntrende ord. Også som et formaningsord.

Og når præsten - som Guds herold - siger noget ud fra et bibelord, kan han sikkert sige noget, som kan blive et "Guds ord" til mennesker. I en sang om Bibelen siger en præst:

"Guds Ord jeg efter den forkynnder og bliver trøstet ved dermed, ved den i Jesu tro en synder kan blive viis til salighed. Den kære gamle bibelbog ret aldrig nogen mand bedrog".

Er Bibelen da så Guds Ord? Nej! Et berømt Grundtvigcitater lyder:

"Kun ved Badet og ved Bordet hører vi Guds Ord til os".

Disse Grundtvigord er blevet diskuteret meget - og meget tit misforstået. For det første kan ikke drages den slutning, at Grundtvig ikke anerkendte andre Gudsord end dem ved dåb og nadver.

Vi ved positivt, at Grundtvig - og hans første venner og disciple - satte den hellige Skrift meget højt. Faktisk betragtede den som hellig.

Fra et af Grundtvigs halvlange digte - det var på 25 vers - hentede Indre Missions sangbog med særlig glæde eet vers frem:

"Skriften, læst med øjne våde,
Herrens bog med barne-tro,
den er rig på lys og nåde,
den er fuld af fred og ro;
sidder hos Guds ord i graven
englevagt med himmelnyn".

Man har været glad for de "våde øjne", men man undlod altså at medtage et følgende vers, selv om det hører med som forklaring. Ikke mindst af de lidt dunkle linier tilsidst. I "Sangværket" lyder verset:

"Vi forstod halvkvæden Vise
fandt i Kirken brat Guds Ord,
fatted Mod til højt at prise,
hvad kun Barnehjertet tror,
fandt i Ordet, som det lyder,
alt, hvad Skriften kun betyder,
evig nok at kvæde om".

Dette vers kan også tages som en forklaring af linierne om, at det kun er ved dåb og nadver, vi hører Guds Ord til os.

SKABENDE ORD - OPLYSENDE ORD

Sakramenterne er gaverne. Skriften er vidnesbyrdet om gaverne. Selve gaven er da altid større end vidnesbyrdet om den!

Så er Sakramentord altså mere end Bibelordet! Ja! Fordi der i sakramenterne lyder et skabende Ord.

Bibelord er ikke skabende. Men de er oplysende. Og oplysning er da også vigtig.

I "Hjemlandstoners" afsnit om "Guds ord og sakramenter" kommer lige efter verset om "Skriften, læst med øjne våde" et digt, der egentlig siger det samme som Grundtvigs vers. Det er da også skrevet af nordmanden Wexels.

"Tak, Herre, for vor bibelbog,
os af din nåde givet!

Den gør til salighed os klog
og giver lys til livet.

Den vidner klart fra først til sidst
om frelsens store under,
om nådens dyb, hvorover hist
selv engles tanker grunder".

Vi må - som Grundtvig gjorde - skelne mellem Livsord og Lysord. Det er en prædikens opgave: at love og tilbyde, hvad sakramenterne giver.

Trods megen tilfredshed med stroferne:

"Kun ved Badet og ved Bordet
hører vi Guds Ord til os".

er jeg noget u-tilfreds. Grundtvig havde aldrig et ret syn på skriftemålet. Han så det slet ikke som Bodens sakramente.

I en luthersk kirkeafdeling er det dog berettiget at nævne tre sakramenter: Dåb, Nadver, Absolution.

Inden de nævnte linier forlades, skal dog understreges de sidste ord: til os!

Til os lyder Guds Ord kun i sakramenterne. Derfor kan der godt have lydt Guds ord til andre.

Når ordene har lydt til os - og er taget til hjerte af os - så må vi læ-

se andre ord, og så kan de måske blive som Guds Ord for os.

En af vore dejligste søndagstexter er det gamle evangelium til 21. S. e. Trinitatis: om den kongelige embedsmand. Om ham fortælles så kønt: han troede det ord, Jesus sagde til ham og gik hjem.

På en mindesten over Grundtvig blev netop disse ord skrevet. Bedre indskrift kunne næppe tænkes over Grundtvig. Vi må tro de ord, som Gud siger til os. Stole på dem. Når det er Guds ord, er de troværdige.

BIBELN PÅ KIRKENS ALTER

Skriften skal ikke sættes lavt. Bestemt ikke. Men over sakramentord, og over Herrens bøn, og Hans fredlysnings er der noget enestående.

Og dét, at noget stilles i centrum, betyder naturligvis ikke, at det perifere dermed er ligegyldigt. For kirken er Skriften en u-undværlig bog!

Det er gået sådan, at en diskussion om Skriften for mange ikke er aktuel. De fleste sætter nemlig Skriften lavt. Betragter den kun som menneskeord. Altså noget fejlbart.

Sakramenterne sættes vel også lavt. I hvert fald sakramentordene. Og det er blevet en udbredt opfattelse, at et sakramente egentlig kun er ordet i en ydre form. Her skal "ordet" nok forstås som evangeliet.

Man benægter dermed en virkelig forskel på "Ord" og "Sakrament". Og så er det selvfølgelig lidt svært at se, hvad vi behøver sakramenterne til, om vi har det hele i "Ordet", og sakramenterne således kun er en slags "tegn".

Når Gud har givet os både Sakramenter og Bibelbog, må det være meningen, at begge dele skal bruges. På sin måde.

Det er sagt, at Kirken er ikke bygget på Bibelen, men Bibelen ligger på kirkens alter.

Det var nok lidt flot, når Grundtvig sagde, at Kirken er ikke noget "læseselskab". Faktisk har han dog ret. Vi

bliver da også Guds børn, før vi lærer at læse! I dåben bliver vi Guds børn. Da lyder et personligt Guds Ord til os. Og Dåbspagten - for mig er det også et "Guds Ord" - er lagt os på tunge såvel som Fadervor. Og nadver- og absolutionsord er også noget personligt og dermed noget uvurderlig stort.

Ved sakramenterne kommer vi i et særligt, personligt forhold til Ham, som - dybest set - er "Gudsordet". Vor Herre og Frelser.

Da vi kan læse om Ham i Bibelen, må den nødvendigvis blive os en dyrebog. En bog over alle andre bøger!

Således må troende kristne både modtage sakramenternes livskraft og blive oplyst af Skriftens ord. Liv og lys hører sammen!

"Guds ord det er vort arvegods,
det skal vort afkoms være;
Gud, giv os i vor grav den ros,
vi holdt det højt i ære!"

FAMILIELEJREN I SUNDEVED

AF LISE BLOCH, ALBERTSLUND

DET er egentlig snarere en gave end en opgave, at blive bedt om at skrive lidt om familielejren, som jeg og mine to drenge deltog i for første gang. Gaven består i at jeg må unde mig den luksus, nylig hjemkommen, i stedet for at blive sluset ind i hverdagen med det samme, da at sidde og tænke ugen igennem, at fastholde indtrykkene og at lade de skønne tidebønner svirre i hovedet. Opgaven ligger så i at få tankerne prentet ned på papiret.

Indtrykkene fra lejren bliver for mig som billeder der dukker op.

Billedet af den lille kønne kirke, som var lejrens hjerte. Herfra lød kirkeklokkens indbydende kalden. (Det er vi ikke forvænt med i Albertslund, her må vi klare os med en skibsklokke, som let giver en fornemmelse af sejlads - i stedet for messe). Klokkerne kaldte til de tre daglige tidebønner som, til trods for at jeg var førstegangs-deltager i lejren, ikke var nogen overraskelse for mig, da vi er godt i gang med at bruge dem i Albertslund. At synges dem, lærte vi i løbet af ugen - så på lejren næste som-

mer, må vi kunne lægge hele vor sjæl i dem. Klokkerne kaldte til lejrens tre messer, som med den fælles syndsbe-kendelse, håndspåbyggelse, fuldtone salmesang og nadverfællesskab var en rig oplevelse.

Billedet af centret, hvor en del af deltagerne boede og hvor bordfællesskabet udfoldede sig. Vel mest højlydt fra det af børnene (som forsøg) etablerede "børnebord", hvor ordet "bordskik" i gængs forstand blev gemt under stolen, og hvor glæden og livligheden trådte des mere frem. Forsøget fungerede vist til alles tilfredshed.

I dagligstuen hørte vi de mange gode foredrag, som nok kunne sætte tanker i sving.

Lars Messerschmidts foredrag om skriftemålet var jeg vist ikke ene om at være betaget af. Man mærkede næppe at tiden gik, så det blev til et to timers foredrag, hvor vi måtte gemme spørgsmålene til aften. Skriftemålet - det bodens sakramente som jeg tror vi alle inderst inde føler en stærk trang til at bruge, men som er så umådelig svært at komme i gang med. Som Lars Messerschmidt sagde, er det vigtigste

for sakramentets udbredelse og genanvendelse nok at præsterne selv bruger det, at de selv af og til er i samme situation. (Hvordan også overbevise menigheden om at det er godt – hvis ikke for dem selv?). De færreste af os er oplært til at bruge skriftemålet, som man inden for den romersk-katolske kirke har gjort og stadig gør – men her er en ændring i gang, fra den meget skematiske til en mere fleksibel form, hvor man lægger vægt på Helligåndens virken i menneskesindet til oplysning om den konkrete synd, mere end de ydre moralske anfægtelser.

Budda Leunbach fortalte os klogt og godt om den psykologiske side af mennesket i forhold til det religiøse og det mere konkrete: kristendommen.

Sindene var ved at komme i kog da hun kom ind på gruppens betydning for vore meninger og livsholdning. Er det tilfældigt, at vi tror på det vi gør – at vi har de meninger vi har? Hvem har ikke i perioder spekuleret over det? Budda Leunbach sagde så dejligt, at vi jo kunne modtage den tro og livsholdning vi har, som den gave det er.

Desuden er det jo for mange af os et bevidst valg, at vi er i det fællesskab hvori vi befinder os. Hun kom ind på undersøgelser man havde foretaget af enkeltpersoner, som var flyttet fra en gruppe af stærk politisk karakter f. eks. kommunistisk, til en anden af modsat politisk opfattelse, og inden længe gik personen lige så ivrigt ind for denne gruppes opfattelse. Kunne de samme eksempler mon bruges med kristne personer?

Vi skal nok ikke lade os chokere ved tanken, men i tillid til – og tro på Helligåndens kraft og på at Jesus lever – dog se faren i øjnene. (Mon vi ikke alle kunne gøre lidt mere ved vor forbøn for hinanden?).

Budda Leunbachs foredrag var bygget på hendes egne mange erfaringer blandt stærkt psykotiske børn og på videnskabelige undersøgelser og var som sådan varmt, godt og dejlig ligefremt fortalt.

Meget underholdende var Bent Exners foredrag og lysbilledserie, hvor en kunstners blik for motiver og måde at forstørre et enkelt punkt i et billede på, blev bearbejdet ind i os. Af hans smykker vakte især nogle upraktiske, men lette og vidunderligt smukke fingerringe vor beundring – prisen vil dog nok afholde os fra at skrive en af dem på ønskesedlen.

Vi hørte flere gode og udbytterige foredrag end de her nævnte, men skal jeg lade flere billeder tone frem, må det blive af campingpladsen med dens rækker af store og små telte og af campingvogne på stribe, hvor vi gik på besøg hos hinanden, og af liv og legende børn.

Mariadøtrene i Kollund som smilende vinkede farvel og på gensyn til os, efter at vi havde invaderet deres stuer, tømt deres kaffekander og kagefade, beset deres smukke have og holdt andagt i deres kirke "Lovsangen". Man kan ikke besøge dem uden at føle en varm taknemlighed imod dem og den måde de lever deres kristenliv på.

Urban Schrøder og fru Grethe, som gæstfrit modtog os alle i deres skønne præstegård til kaffe, efter at vi havde været i den dejlige Varnæs kirke og fået en masse interessant at vide om udsmykningen her og endda også havde nået en maleriudstilling. Et par timer mere kunne vi godt have brugt i disse omgivelser.

Lejren bød på et fællesskab i frihed. Frihed til at være med til samtaler og samvær og frihed til at være alene med sine tanker, hvis man havde mere behov for det. Vi var en stor broget forsamling af præster og lægfolk, unge og gamle – men jeg følte en accept af vore forskelligheder og en enhed og tryghed, som kun Kristus kan give.

Vi rejste tilbage til hverdagen med ordene:

Brødre og søstre, vi skilles nu ad, far nu med Jesus fornøjet og glad, hver dine lovlige veje!

Gem nu Guds ord udi hjerte og sind,
luk ikke Satan, ej verden derind,
Jesus lad hjerterne eje!

TIL DET KRISTNE LÆGFOLK I DANMARK

EN hilsen fra årsstævnet for "Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelse" i Herning 20. - 22. august 1976.

"Den, der ikke vil dig, må vige".

Dette gamle ordsprog fra marsklandet blev bekræftet, da stormfloden for nylig satte ind og afslørede, hvor digerne var forsømt.

Ganske tilsvarende gælder det folkekirken. Når Guds ordninger for menneskelivet, kristenlivet og kirkelivet forsvømmes, kommer stormfloden og volder ødelæggelse.

Netop for tiden er et forslag til en revision af loven om kirkers brug sendt ud til menighedsrådene til udtalelse. I dette forslag gøres der forgæves forsøg på at dæmme op mod kravet om, at vore kirker skal kunne anvendes som kulturhuse.

Vi opfordrer kirkens lægfolk såvel som dens præster og biskopper til at følge det menighedsråd, der for nylig erklærede: "Vi ønsker ikke, at vore kirker skal bruges til verdslige, ikke-kirkelige formål. Der er ikke brug for væsentlige ændringer af den gældende lov om kirkers brug. En liberal tolkning af de gældende bestemmelser imødekommer stort set de behov, der møder sig".

Lægfolket skal vide, at der er biskopper, der intet hellere ønsker end sådanne udtalelser, om ikke andet, så fra mindretal.

Som der løbes storm på kirkens ydre skikkelse, sådan forsøges der også

snigløb på kirkens åndelige struktur. Fra folkekirkens ritualer søges fjernet sådanne skriftord, der står i vejen for stormfloden: fra ægtevielsesritualet sådanne skriftord, der fastslår ægteskabet som Guds ordning og velsignelse, – fra præste- og bispevielsesritualerne sådanne skriftord, der gør det til menighedens ret at have biskopper og præster, der er Jesu Kristi tjenere for Guds ord og sakramenter i både lære og livsførelse.

Lægfolket må lære ikke at lade sig besnære ved fagre ord om kirkeligt demokrati.

Det kan være svært at gennemskue, hvilke reformer der er væsentlige – enten gode eller ødelæggende – og hvilke der er uvæsentlige. Ofte er netop de reformer, der tager sig uvæsentlige ud, de farligste. Derfor er det så vigtigt også for biskoppernes og præsternes tjenestes skyld, at lægfolket giver sig tilkende, om så blot med mindretalsudtalelser imod snigløb på kirkens åndelige grundordninger, snigløb, der blot er forløbere for det egentlige stormløb.

Modsat jer, at kirkerne gøres til kulturhuse,

at den kirkelige ægteskabsstiftelse omformes sådan, at den virker til opløsning af ægteskabet,

at kirkens apostoliske embeders bærere, præster og biskopper gøres til funktionærer af et såkaldt kirkeligt demokrati,

at det centrale i kristendommen for-

ties i folkeskolens såvel som folkekir-
kens kristendomsundervisning.

Men glem ikke:

Kirkerne bruges for lidt til deres
egentlige formål. Det frister andre til
at gøre dem til kulturhuse.

Præsterne bruges for lidt til deres
egentlige formål. Det frister dem selv
og andre til at gøre dem til folkets
funktionærer og dåbsekspedienter.

Bibelen bruges for lidt. Det gør det
let at manipulere med lægfolket.

Bøn og sang og regelmæssig kirke-
gang bruges for lidt af hjemmene. Det
gør det let for andre at nedbryde Guds
gode ordninger.

Lad jer derfor opbygge til et leven-
de tempel på apostlenes og profeternes

grundvold med Jesus Kristus selv som
hovedhjørnesten.

Han er sandhed, liv og vej,
stendød er den grundvold ej,
dødt vil den ej bære.
Hus af synd som træ af rod
og af væld den klare flod
vokser op med ære. (DDS 289, 3)

For Kirkelig Samling om Bibel og Be-
kendelse.

Jørgen Glenthøj, fmd.,
sognepræst, lic. theol.
Borum

Hartvig Wagner, næstfmd.,
bibelskoleforstander
Børkop

VARSEL OM HERRENS KOMME

A F E M. A N D E R S E N, K G S. L Y N G B Y

(2)

3. TROMPET OG BASUN

GUD befalede Moses at lave to
sølvtrumpeter (chazazerot), be-
stemt til trefoldigt brug. Først
som et signal til Israels for-
skellige lejre, når de skulle give mø-
de i en forsamling, eller når de skulle
drage videre (4. Mos. 10, 2). Dette hør-
te naturligvis op, da stammerne efter
erobringen af det forjættede land ikke
mere lejrede sig omkring tabernaklet
i ørkenen, men var bosat i hele Palæ-
stina. – Det andet formål blev omtalt
således: Når I kommer i krig i eders
land med fjenden, som ængster jer, da
skal I blæse stærkt i (sølv)trumpeter-
ne, at I må ihukommes for Herren
eders Guds ansigt, og frelses fra eders
fjender (4. Mos. 10, 9).

Tydelig nok var denne blæsning i
sølvtrumpeter ikke først og fremmest
at betragte som militærsignaler, men

snarere som en henvendelse til JHWH,
for at han skulle ihukomme sit folk og
komme dem til hjælp. Derfor var det
ikke tilladt andre end præsterne at blæ-
se dem. En sådan brug af sølvtrumpete-
rne er omtalt flere gange i Israels
historie, og et mindeværdigt eksempel
er det, da Abija, Judas konge, stod
med sin hær opstillet i slagorden over-
for Israels konge Jeroboams dobbelt
så store styrke. Før slaget tiltalte
Abija sine fjender, idet han mindede
dem om, at de havde forladt templet
og dets hellige ordninger, overfor hvil-
ke Juda var trofast, og han tilføjede:
Se, med os, i spidsen er Gud, hans
præster, og de stærktlydende trompe-
ter (chazazerot), der skal lyde mod
jer (2. Krøn. 13, 12).

Så var der en tredje brug af sølv-
trumpeterne, som Gud befalede Moses:
På eders glædes dag, og på eders be-
stemte tider, og på eders måneders

første dage, da skal I blæse i (sølv)-
trumpeterne ved eders brændofre og
ved eders takofre, at de må blive eder
til en ihukommelse (4. Mos. 10, 10).
Her ser vi, hvorledes musik allerede
i ørkenen blev fastsat af Gud som et af
hovedhjælpemidlerne i gudstjenesten,
senere udviklede David musikken, idet
han anordnede brug af sangor og or-
kestre i tjenesterne. I forbindelse med
tjeneste, både foran arken i teltet på
Zions bjerg og ved kobberalteret foran
tabernaklet i Gibeon, er sølvtrumpete-
rne udtrykkelig nævnt (1. Krøn. 16, 4-
6 og 39-42). Det berettes, at ved ind-
vielsen af Salomos tempel tog 120 præ-
ster med trompeter del i lovprisnings-
og taksigelsestjenesten (2. Krøn. 5, 12).
Og atter om den store genoprettelse i
Ezekias's dage berettes det udtrykke-
ligt: Levitterne stod med Davids in-
strumenter og præsterne med trompe-
terne.

Oversigten kunne gøres mere omfat-
tende (chazazerot bruges, nævnes 16
steder, sjofar bruges 52 steder i GT),
men dette er tilstrækkeligt til at vise,
at sølvtrumpeterne blev brugt i præste-
lige lovprisnings- og tilbedelsestjene-
ster. Helt forskellig herfra var betyd-
ningen af hornet eller basunen (sjofar).
Medens blæsningen i sølvtrumpeterne
var en henvendelse fra mennesket til
Gud, var blæsningen i basunen symbo-
let på Guds røst der talte til menne-
sker.

Den første gang vi finder sjofaren
omtalt, er da JHWH steg ned på Sinaj
bjerg: "Der var torden og lyn og en
tyk sky på bjerget og en såre stærk
sjofars lyd". (2. Mos. 19, 16 og 20, 18).
Vi må tænke på, at der intet menneske
var på Sinaj bjerg med undtagelse af
Moses, som sikkert nok ikke havde ta-
get noget musikinstrument med sig.
Ingen dødelig skabning frembragte den-
ne sjofarlyd, som forkyndte JHWH's
personlige nærværelse, og fik hele fol-
ket til at skælve. Denne sjofarlyd var
overnaturlig, på samme måde som tor-
denen og lynene var det. Således omta-
ler forfatteren af Hebræerbrevet 12, 19

"basunens klang og en talende røst"
som noget, der tilsammen fremviser
Guds personlige nærværelse, og der-
med fylder Israel med frygt og bæven
(se 5. Mos. 4, 12-33; 5, 24-26).

Forskellen mellem sølvtrumpeten
og sjofaren kommer meget tydelig
frem, hvor begge instrumenter næv-
nes i sammenhæng. Vi ser hvorledes
Davids første forsøg på at føre pagtens
ark op på Zions bjerg mislykkedes.
Det er bemærkelsesværdigt, at den hel-
lige skrift omhyggeligt opregner alle
de musikinstrumenter David brugte
ved begge lejligheder. Ved den første
savnedes sjofaren, men ved den anden
bliver det udtrykkelig berettet, såvel i
Samuels Bog som i Krønikernes Bog,
at David førte Herrens ark op med sjo-
fars lyd. David havde ikke udeladt no-
get af det, som menneskelig fromhed
kunne udtænke, og dog slog det fejl for
ham, indtil JHWH's røst lød. Et andet
slående eksempel finder vi ved pagtens
højtidelige fornyelse under kong Asa
af Juda: De indgik pagten om at søge
Herren, deres fædres Gud, af deres
ganske hjerte og af deres ganske sjæl,
... og de tilsvor Herren med høj røst
og med frydeskrig og med trompeter
(chazazerot) og med basuner (sjofarot),
2. Krøn. 15, 12-14. De sidstnævnte sym-
boliserede Guds svar, Guds modtagel-
se af folkets løfter.

I fangenskabets tid profeterede Za-
karias 9, 14 således: Herren vil lade
sig se over dem, og Hans pil skal fare
ud som lynet, og den Herre Zebaoth
støder i horn (sjofar). Disse enkelthe-
der er en nødvendighed for ret at for-
stå basunblæsningens fest, eller ord-
ret gengivet "lydihukommelsen", da
hverken sølvtrumpeten eller sjofaren
nævnes i grundteksten. Vi har mange
antydninger, af hvilket det kan udledes,
at sjofaren blev blæst på den første
dag i den syvende måned. Dette er og-
så jødernes overlevering, idet de lige
til i dag, som en tilføjelse til deres
nytårs-festligheder (september) hol-
der en særlig sjofar-tjeneste. De syn-
ger da den 81. salme: Blæs i sjofaren

re-formatio

NR. 4 OKTOBER 1976 19. ÅRGANG

Børge Riisgaard:

Vort håb og vor trøst 58

Theodor Kühl:

Kommentar: Når livet går
forud for paragrafferne 60

C. B. Hansen:

Brug og misbrug af kirker 61

Ole Skjerbæk Madsen:

Virring-konventet 1976 63

Vagn Hasselgaard:

Vin til vand? 66

Poul Ulsdal:

Forslag til salmevalg 67

Konvent for Kirke og Theologi 70

J. Em. Hansen:

Guds ord og sakramenterne 72

Lise Bloch:

Familielejren i Sundeved 75

Til det kristne lægfolk i Danmark 77

Em. Andersen:

Varsel om Herrens komme (2) 78

ved nymåne, ved fuldmåne, til vor høj-
tidsdag. (På hver nymånefest blev der
blæst i sølvtrumpeterne, men på den
7. måneds nymånedag blev der også
blæst i hornet, som det ses af 81. sal-
me). I nogle lande bliver der blæst i
et vædderhorn i synagogen den dag.
Men selv hvor dette udelades, bliver
der gentagne gange vist hen til sjofar-
ens ærefrygtindgydende lyd, der som
en profets røst opfordrer til omvendel-
se til JHWH. Som et bevis på, hvor-
dan selv moderne jøder opfatter denne
fests profetiske betydning, må vi cite-
re følgende fra en jødisk bønnebog: Ve
os, dersom vor sjæl ikke bliver ren-
set ved anger, når sjofaren lyder på
opstandelsens dag.

RE - FORMATIO udsendes af en
kreds af præster i den danske kirke.

Redaktør (ansvarshavende):

Sognepræst H. C. Christensen, Agri,
8420 Knebel. Telefon: (06) 36 55 39.

I redaktionen iøvrigt:

Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14,
9210 Ålborg S.Ø.; pastor Sigurd Mejn-
dor, Tjørnebakken 31, 8500 Grenå; pa-
stor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej
5, 2800 Lyngby; sognepræst Børge
Riisgaard, 7673 Harboøre; sogne-
præst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition:

RE - FORMATIO ved overlærer Knud
Nørholm, Emdrupvej 37, 2100 Køben-
havn Ø. Postgiro 2 08 81 42. Telefon
(01) 20 29 71.

Bladet kommer i ca. 6 numre årligt og
koster 26 kr. - for studerende 19 kr.

Sats: Anders Studsgård

på IBM Bold Face.

Tryk: Clausen off-set, Horsens.

I fordums tid, på nymånefesten i
den syvende måned, lød sjofaren gen-
nem hele det hellige land og mindede
folket om, hvorledes JHWH's røst var
blevet hørt fra Sinaj bjerg. Sjofaren
levendegjorde i dem bevidstheden om
at være Guds udvalgte folk, og samti-
dig bevidstheden om deres kommen til
kort, og deres fejlen i at holde den hel-
lige pagt. Således blev de beredte til i
sandhed og i ånd at ydmyge deres sjæ-
le på den store forsoningsdag, som
fulgte 9 dage senere, så de lutrede og
rensede kunne fejre den frydefulde løv-
salsfest på den 15. dag i den samme
måned. Dette var skygger af kommen-
de ting, virkeligheden skal ses i Kristi
Kirke.

(Afsluttes i næste nummer)

RESERVERET POSTVÆSENET

3600 FREDERIKSSUND
KIRKEGÅDE 9
KNUD CHRISTENSEN
170 HR PASTOR